

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 25.11.2020 г.
JOIN(2020) 17 final

СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ЕС ОТНОСНО РАВЕНСТВОТО МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ
(GAP) III — АМБИЦИОЗНА ПРОГРАМА ЗА РАВЕНСТВО МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ
И ЗА ОВЛАСТЯВАНЕ НА ЖЕНИТЕ ВЪВ ВЪНШНИТЕ ДЕЙНОСТИ НА ЕС**

{SWD(2020) 284 final}

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ЕС ОТНОСНО РАВЕНСТВОТО МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ (GAP) III — АМБИЦИОЗНА ПРОГРАМА ЗА РАВЕНСТВО МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ И ЗА ОВЛАСТЯВАНЕ НА ЖЕНИТЕ ВЪВ ВЪНШНИТЕ ДЕЙНОСТИ НА ЕС

Равенството между половете¹ е основна ценност на ЕС² и общоприето право на човека, както и необходима предпоставка за благополучието, икономическия растеж, просперитета, доброто управление, мира и сигурността. Всички хора в своето многообразие следва да бъдат свободни да живеят, както сметнат за добре, да просперират в социален и икономически план, да участват и заемат водеща позиция като равни.

ЕС е сред водещите сили в световен мащаб по отношение на насърчаването на равенството между половете като ключова политическа цел на своите външни действия и обща външна политика и политика на сигурност, насочени към ускоряване на напредъка към постигането на глобалните цели, включително целите за устойчиво развитие (ЦУР), залегнали в основата на Програмата до 2030 г. ЕС прилага **тристранен подход**, който съчетава интегриране на принципа на равенство между половете, целеви действия и политически диалог.

Предизвикателствата пред равенството между половете са толкова многообразни, колкото и контекстът, в който възникват, и те изискват специфични за контекста отговори. **Нито една държава в света обаче не е близо до целта да постигне до 2030 г. равенство между половете и овластяване на всички жени и момичета.** През 2020 г. се навършват 25 години от приемането на Пекинската декларация и платформа за действие³ и 20 години от приемането на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН за жените, мира и сигурността⁴. Постигнат е известен **напредък, но продължават да съществуват дълбоко вкоренени неравенства**, включително по отношение на основния достъп до здравеопазване, образование и работни места, но също така и по отношение на широко разпространеното насилие, основано на пола, навсякъде по света.

На много места правата на жените и момичетата се поставят под въпрос и често се отказва да бъдат зачитани. Нестабилността, несигурността, конфликтите, изменението на климата, влошаването на околната среда, миграцията, принудителното разселване, а в по-скорошен план и пандемията от COVID-19 са сред факторите от критично значение, които изострят неравенствата и излагат на риск трудно спечелените победи. Организациите на гражданското общество, включително организациите за правата на жените, са изправени пред свиващо се гражданско, обществено и демократично пространство.

При все това **предизвикателствата представят и възможности.** Жените и момичетата все по-често участват в оформянето на глобалните трансформации, като новите поколения са активни в движенията в световен план и на местно равнище,

¹ „Пол“ означава социално изградени роли, поведения, дейности и характеристики, които определено общество смята за подходящи за жените и за мъжете.

² Член 2, член 3, параграф 3 и член 21 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), член 8 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и членове 21 и 23 от Хартата на основните права на ЕС.

³ https://www.un.org/en/events/pastevents/pdfs/Beijing_Declaration_and_Platform_for_Action.pdf

⁴ <https://www.unwomen.org/en/docs/2000/10/un-security-council-resolution-1325>

насочени към екологосъобразен и справедлив преход, равни права за всички, демокрация и мирни и приобщаващи общества. Това показва, че положителната промяна е възможна. Възстановяването след COVID-19 трябва да се използва като възможност за преодоляване на структурните неравенства и за изграждане на по-приобщаващи общества.

Въз основа на **Стратегията на ЕС за равенство между половете за 2020—2025 г.**, в която се призовава за **равенство между половете в Европа**, този нов план за действие на ЕС относно равенството между половете за 2021—2025 г. (GAP III) призовава за **равенство между половете в света** и допълва стратегията за равнопоставеност на ЛГБТИК за 2020—2025 г. Той ще увеличи приноса на ЕС към постигането на ЦУР⁵ във всички области на вътрешната и външната политика на ЕС и в рамките на **Програмата до 2030 г.**

Като се основава на оценката на осъществяваната от ЕС подкрепа за равенството между половете⁶ и консултациите със заинтересованите страни⁷, GAP III осигурява **рамка на политиката, чрез която ЕС да стимулира своето ниво на участие**, като вниманието се насочва към **пет стълба**:

- (1) Увеличаване на ефективността на ангажимента на ЕС за равенство между половете като **хоризонтален приоритет** на външните действия на ЕС в неговата **политическа и програмна дейност**. Европейската комисия и върховният представител потвърждават, че до 2025 г. **85 % от всички нови външни действия ще допринасят за постигането на тази цел**⁸. Това изисква допълнително **интегриране на принципа на равенство между половете във всички външни политики и сектори**, както и **трансформиращ подход към подобряване на равенството между половете**⁹, който е **интерсекционален**¹⁰ и **основан на правата**.
- (2) Насърчаване, заедно с държавите — членки на ЕС, на стратегическа ангажираност на ЕС **на многостранно, регионално и национално равнище** и съвместно засилване на изпълнението на **GAP III във всяка държава партньор и всеки регион**, в тясно сътрудничество с правителствата партньори, гражданското общество, частния сектор и други ключови заинтересовани страни. Това ще изисква засилена координация, сътрудничество и прозрачност.
- (3) **Съсредоточаване върху ключови области на ангажираност**: гарантиране на свобода от всички форми на основано на пола насилие; насърчаване на сексуалното и репродуктивното здраве и права; укрепване на икономическите и социалните права и овластяване на жените и момичетата; постигане на напредък по отношение на равнопоставеното участие и заемането на ръководни

⁵ <https://sdgs.un.org/goals/goal5>

⁶ Оценка на „Подкрепа на ЕС за равенството между половете и овластяването на жените и момичетата (2010—2018)“, https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/tenders/monitoring-and-evaluation_en

⁷ https://ec.europa.eu/international-partnerships/topics/empowering-women-and-girls_en

⁸ Целите ще бъдат съгласувани с регламента за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИССРМС), когато бъде приет.

⁹ Даден подход представлява трансформиращ подход към подобряването на равенството между половете, когато цели да преобразува отношенията на власт между половете, така че да бъде постигната положителна промяна на парадигмата или парадигмите, пораждащи дискриминация и неравенство.

¹⁰ Даден подход е интерсекционален, когато е основан на разбирането на множествените характеристики и идентичности на всеки отделен човек, така че да се анализира и отговори на начините, по които полът и социалният пол се преплитат с други лични характеристики.

длъжности; осъществяване на програмата за жените, мира и сигурността, преодоляване на предизвикателствата и възползване от възможностите, които се предлагат от екологосъобразния преход и от цифровата трансформация.

- (4) **Водеща роля чрез даване на пример**, като се установи **съобразено с равенството между половете¹¹ и балансирано участие на жените и мъжете в управлението на най-високите политически и ръководни нива в ЕС**. Това изисква присъединяване на ръководните органи, инвестиране в знания, ресурси и съвместни действия с държавите — членки на ЕС.
- (5) Отчитане и съобщаване на резултатите, въвеждане на **система за количествено, качествено и приобщаващо наблюдение**, така че да се повиши публичната отчетност, да се **гарантират прозрачността и достъпът до информация** и да се постигне подобряване на информационните дейности на ЕС относно **въздействието** на неговата работа в световен мащаб.

1. Повишаване на ефективността на ангажимента на ЕС за равенство между половете

1.1. Премахване на първопричините за неравенството между половете: три основи принципа

За да бъдат преодолените първопричините за неравенството между половете и да се допринесе за борбата срещу многообразието от стереотипи и предубеждения, които все още доминират в множество контексти, действията на ЕС следва да се ръководят от **три принципа**:

- **Да бъде предприет трансформиращ подход към подобряването на равенството между половете**. Това означава да се проучат, поставят под въпрос и променят вкоренените норми по отношение на половете и неравновесието на надмощие в отношенията, които поставят в неизгодно положение жените и момичетата и пораждаат дискриминация в обществата във всички възрасти, като се започне от ранна детска възраст. Това означава, че ЕС следва да насърчи постигането на промяна в социалните нагласи, включително чрез **активно привличане на мъжете и момчетата и чрез съсредоточаване на вниманието върху младежите като двигател на промяната**. За да се работи по съобразен с контекста начин, е изключително важно да се създадат задълбочени **партньорства** и диалог с **местните заинтересовани страни, гражданското общество и местните общности**, както и да се подкрепят организациите на жените.
- **Да се вземат под внимание интерсекционалността между пола и други форми на дискриминация¹²**. Вниманието следва да се съсредоточи върху жените в най-неблагоприятно положение, например коренното население и хората, които принадлежат към расови/етнически/религиозни малцинства, принудително разселените хора, мигрантите, намиращите се в неблагоприятно

¹¹ Съобразен с равенството между половете: целящ да се повиши отчетността и да се ускори изпълнението на ангажиментите за постигане на равенство между половете при следване на основан на правата подход на международно, национално и общностно равнище.

¹² Съгласно член 10 от ДФЕС „при определянето и осъществяването на своите политики и дейности Съюзът се стреми да се бори срещу всяка форма на дискриминация, основана на пол, раса или етническа принадлежност, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация“.

икономическо и социално положение жени, жените, които живеят в селски или крайбрежни райони, тъй като те се сблъскват с множествена дискриминация. Следва да се отчитат конкретните предизвикателства, пред които са изправени момичетата и възрастните жени. Жените с увреждания, които са защитени и от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания¹³, са в особено неравностойно положение. Правата на жените с увреждания следва да бъдат в основата на бъдещата стратегия за правата на хората с увреждания за следващите години (2021—2030 г.). В същия дух утвърждаването на правата на ЛГБТИК е в центъра на **стратегията на ЕС за равенство на ЛГБТИК**¹⁴, която да се разглежда във връзка с GAP III. Всички преплитаци се измерения са еднакво значими.

- **Да се прилага подход, основан на правата на човека**, при който принципите на недискриминация и борба с неравенствата се поставят в центъра на всички действия¹⁵. Това включва подкрепа на всяко човешко същество да упражнява своите човешки права, да участва във вземането на решения, които го засягат, и да **търси правна защита**, когато правата му бъдат нарушени.

ЕС следва да продължи да осъжда нарушаването и незачитането на правата на жените и момичетата и категорично да подкрепя както гражданското общество, така и жените и мъжете, които работят за равенство между половете и за овластяване на жените, включително **жените защитници на правата на човека**.

ЕС следва да подкрепи мобилизирането на религиозните дейци за постигане на равенството между половете в съответствие с рамката „**Вяра за права**“¹⁶.

Европейската комисия ще укрепи и актуализира методиката, която свързва равенството между половете и основания на правата подход, обхващащ интерсекционалността, в своя „*Инструментарий: основан на правата подход към сътрудничеството на ЕС за развитие, който включва всички права на човека*“¹⁷.

1.2. **Насърчаване на интегрирането на принципа на равенство между половете във всички области на външни действия на ЕС**

Интегрирането на принципа на равенство между половете остава основният начин за постигане на равенство между половете. Неговата цел е да се гарантира, че всички политики и програми повишават в максимална степен своите ползи за всички хора и допринасят да се преустанови затвърждаването на неравенството¹⁸. Европейската комисия и върховният представител са поели ангажимент за интегриране на принципа на равенство между половете във всички политики и действия **като**

¹³ Вж. Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, ратифицирана до момента от 182 държави, <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/ConventionRightsPersonsWithDisabilities.aspx>; член 6: жени с увреждания.

¹⁴ COM(2020) 698 final.

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-anti-racism-action-plan-2020-2025_en

¹⁶ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/FreedomReligion/Pages/FaithForRights.aspx>

¹⁷ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209489%202014%20INIT>

¹⁸ „Целта на интегрирането на принципа на равенство между половете е да се преразпределят властта, влиянието и ресурсите по начин, който е справедлив и гарантира равенството между половете, като се преодолява неравенството, насърчава справедливостта и се откриват възможности“. Стратегия за равенство между половете, стр. 15.

отговорност на всички, включително в институциите на ЕС. Държавите членки се насърчават да се присъединят към това усилие.

ЦУР 5 е една от трите ЦУР, за която се отделят най-малко финансови средства в световен план. ЕС поема ангажимент, че до 2025 г. най-малко **85 % от всички нови външни действия**¹⁹ ще включват равенството между половете и овластяването на жените и момичетата като съществена или основна цел²⁰.

Надграждайки постигнатото в рамките на Плана за действие на ЕС относно равенството между половете (2015—2020 г.), този дял стабилно се увеличаваше от около 58 % през 2016 г. до 65 % през 2019 г. Сега ЕС е решен да постигне целта от 85 % до 2025 г.

В тази връзка при разработването на всички външни програми, финансирани от ЕС, ще се прилагат **три минимални стандарта**:

1. провеждане и използване на актуални **анализи на равенството между половете**, така че да се вземат информирани решения относно бъдещите действия, като тези анализи се интегрират във всички уместни диалози, политики, стратегии, програми и операции²¹;
2. използване на **съобразени с равенството между половете и разбити по полов признак показатели и статистически данни** при наблюдението и оценката²²;
3. представяне на **категорични доводи**, основаващи се на констатациите от анализа на равенството между половете, за да бъде обосновано всяко действие, за което се счита, че **не допринася за равенството между половете**.

Европейската комисия и върховният представител ще насърчават действия, чиято основна цел е равенството между половете и които разполагат с потенциал за трансформация. **Във всяка държава ще бъде подкрепено най-малко едно действие, чиято основна цел е постигането на равенство между половете**²³.

Европейската комисия също така ще засили своята подкрепа за **съобразено с равенството между половете бюджетирание** чрез програми за подпомагане на управлението на публичните финанси. Тя ще гарантира, че новите доклади за оценка на публичните разходи и финансовата отчетност (ПРФО) ще включват модула за съобразяване с равенството между половете.

Като се следва практиката от **Плана на ЕС за външни инвестиции (ПВИ)**, при изпълнението на ИССРМС ще бъде приложен интегриран подход, който съчетава подкрепа за частни инвестиции в държавите партньори с действия за подобряване на

¹⁹ „Равенство между половете и овластяване на жените: преобразяване на живота на момичетата и жените посредством външните отношения на ЕС през периода 2016—2020 г.“ (съвместен работен документ SWD(2015)182 final); заключения на Съвета 13201/15, 26.10.2015 г.

²⁰ GAP III прилага системата за оценяване по отношение на равенството между половете, разработена от Комитета за подпомагане на развитието (КПР). *Съществена (обозначена с 1)* означава, че равенството между половете е важна цел, но не е основната цел за предприемане на действието, докато *основна (обозначена с 2)* означава, че равенството между половете е главната цел. Що се отнася до хуманитарната помощ, Комисията прилага собствен хуманитарен маркер за пол и възраст: https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_age_marker_toolkit.pdf

²¹ Анализът на равенството между половете следва да вдъхновява и да доведе до разработването на национален план за изпълнение, вж. раздел 2.

²² Вж. съвместния работен документ SWD (2020)284, който придружава GAP III.

²³ Отговарящо на оценка G2 съгласно показателя на ОИСР за политиката в областта на равенството между половете. Вж. бележка 21.

инвестиционния климат. ПВИ ще бъде насочен към преодоляване на пречките за овластяването на жените, като принципът за равенство между половете ще бъде интегриран при фондовете и гаранциите на ЕС за операции за смесено финансиране.

ЕС следва да продължи да насърчава равенството между половете чрез **търговската си политика**. Новите споразумения за търговия следва да включват **категорични разпоредби относно равенството между половете**, включително **спазване на съответните конвенции на МОТ и ООН**.²⁴ Спазването на тези конвенции следва да се запази като изискване съгласно **новия регламент относно Общата система за преференции**, който ще влезе в сила през 2024 г. ЕС също така ще продължи да включва **специални анализи на равенството между половете** във всички свои предварителни оценки на въздействието, оценки на въздействието върху устойчивостта и прегледи на политиката във връзка с търговията.

Като се има предвид важната роля на жените във веригата за доставки на рибни продукти, включително аквакултурите, секторната подкрепа по линия на споразуменията за партньорство в областта на устойчивото рибарство вече се използва за проекти в тази област²⁵.

Тъй като жените и момичетата представляват приблизително половината от всички международни мигранти, трябва да бъде признат техният принос към икономическото и социалното развитие в държавите на произход, транзитно преминаване и местоназначение, както и специфичните им нужди. ЕС следва да гарантира, че жените мигранти са в състояние да упражнят изцяло своите права на човека чрез **съобразени с равенството между половете миграционни политики**, програми и закони, както и чрез укрепване на съобразеното с равенството между половете управление на миграцията на глобално, регионално и национално равнище. ЕС ще основе своите действия на извлечените поуки, включително в рамките на Извънредния доверителен фонд на ЕС за Африка (EUTF).

Хуманитарната помощ на ЕС следва да продължи да отчита свързаните както с пола, така и с възрастта аспекти, и нейната цел да бъде съобразена с равенството между половете и с възрастта, като се отчитат специфичните нужди, уязвимости и способности на всички хора. Използването на **хуманитарния маркер за пол и възраст** на Комисията²⁶ и на целеви действия ще допринесе за този стремеж.

Изпълнението на GAP III ще допринесе за **тройната връзка между хуманитарната помощ, развитието и мира**, като сътрудничеството между участниците категорично се насърчава.

Научните изследвания и иновациите играят ключова роля за постигането на напредък в областта на равенството между половете и овластяването на жените. Чрез международното сътрудничество, осъществявано по линия на програмата „**Хоризонт Европа**“, ще се допринесе за съвместни решения на световните предизвикателства,

²⁴ Конвенция 100 на МОТ относно равенството в заплащането; Конвенция 111 на МОТ относно дискриминацията в областта на труда и професиите; Конвенция на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW).

²⁵ Според Световната банка 47% от 120 милиона души по целия свят, които работят в областта на добивния риболов и последващите дейности, като например преработката или продажбата, са жени, като този процент се увеличава до 70% в сектора на аквакултурите.

²⁶ https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_age_marker_toolkit.pdf

като се подкрепят изследванията на пола и интерсекционалните научни изследвания, достъпът на жените до финансиране за научни изследвания и тяхното участие в научноизследователски кариери, както и интегрирането на свързаните с пола аспекти в научноизследователското съдържание.

2. Насърчаване на стратегическа ангажираност на ЕС на национално, регионално и многостранно равнище

При изпълнението на GAP III следва да бъдат положени усилия за координирана и последователна ангажираност на ЕС на многостранно, регионално и национално равнище.

2.1. Съвместна работа на национално равнище

Въз основа на надежден **профил на държавите** по отношение на равенството между половете²⁷ делегациите на ЕС, операциите и мисиите в рамките на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО), в сътрудничество с посолствата на държавите — членки на ЕС, следва да изготвят „**план за изпълнение на равнището на държавите**“, в който се определят приоритетите на политиката и се идентифицират действия и ключови цели, избрани от тематичните цели на политиката, посочени в глава 3 от настоящото съвместно съобщение²⁸.

ЕС следва да работи в **партньорство** с националните мрежи и министерства за равенство между половете. Когато е възможно, той ще подкрепя уместни национални и секторни стратегии за равенство между половете, тъй като това е от ключово значение за устойчивостта на действията на ЕС в дългосрочен план. ЕС следва да поддържа редовен диалог относно изпълнението на GAP III и да работи в сътрудничество с широк кръг от заинтересовани страни, като например **органи на местно равнище и организации на гражданското общество, активисти в областта на правата на жените, защитници на правата на човека, младежите, религиозни и верски организации.**

Пътните карти по държави за ангажимента на ЕС с гражданското общество ще интегрират свързаните с пола аспекти и ще гарантират пълноценното участие на организации на жени и момичета и организации на местно равнище.

ЕС следва да се стреми към тясно сътрудничество с установените в съответните държави представители на **международни организации**, особено в рамките на системата на ООН. ЕС също така следва да си сътрудничи с **частния сектор** за насърчаване на равенството между половете и на стандартите за предприятията и в областта на правата на човека.

²⁷ В рамките на програмния процес ще бъдат изготвени актуализиран профил на държавите по отношение на равенството между половете и секторен анализ на равенството между половете, така че да се интегрират свързаните с пола аспекти в цялостното програмиране и във всяка приоритетна област. По възможност тази дейност следва да бъде извършена съвместно с държавите — членки на ЕС. На места, засегнати от нестабилност и конфликти, това винаги следва да представлява неразделна част от анализа на риска, уязвимостта и конфликтите.

²⁸ Този план ще бъде вдъхновен от придружаващия работен документ на службите на Комисията, озаглавен „Цели и показатели, определящи рамка за изпълнението на GAP III“, SWD(2020) 284.

2.2. Задълбочаване на ангажираността на ЕС на многостранно и регионално равнище

ЕС следва да задълбочи своята ангажираност, диалог и партньорство с регионалните заинтересовани страни, като подкрепи стратегиите за равенство между половете, провеждани от международни и регионални организации, така че да се гарантира, че свързаните с пола аспекти се интегрират във всички негови регионални програми.

Насърчаването на полезните взаимодействия между регионалното и националното равнище доведе до положителни резултати в регионалното сътрудничество на ЕС в рамките на **южното съседство**, например чрез укрепване на партньорството на ЕС със **Съвета на Европа** за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие, в съответствие със стандартите и целите на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулската конвенция) и чрез подкрепа на **Съюза за Средиземноморието** в застъпването за човешките права на жените, като това следва да продължи.

Процесът по **присъединяване към ЕС** доведе до правни реформи, насочени към утвърждаване на равенството между половете в държавите кандидатки или потенциални кандидатки, тъй като от тях се очаква постепенно да приведат законодателството си в съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на равенството между половете, както и да създадат институционалната рамка за неговото изпълнение.

По подобен начин ЕС следва да подкрепи инициативи като Комисията на **Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН)** за утвърждаване и защита на правата на жените и децата, **Декларацията на лидерите на тихоокеанските държави за равенство между половете** и **Стратегията от Монтевидео** в Латинска Америка.

В рамките на **партньорството Африка—ЕС** Европейският съюз следва да подкрепи целевите инициативи на Африканския съюз, като например стратегията за равенство между половете и овластяване на жените (2018—2028 г.)²⁹ и новото десетилетие на финансово и икономическо приобщаване на жените в Африка (2020—2030 г.)³⁰. Той следва също така да се застъпи за пълно ратифициране и изпълнение на Протокола от Мапуто и Протокола относно правата на жените в Африка към Африканската харта за правата на човека и народите³¹.

Като интегрира принципа на равенство между половете във всички работни направления на партньорството Африка—ЕС, Съюзът следва също така да укрепи ролята на жените като носители на права, миротворци и лица, отговорни за вземането на решения за мир и сигурност, демокрация и върховенството на закона, както и да утвърди техния достъп до правосъдие и основни услуги. Подкрепата за Африканската континентална зона за свободна търговия (АКЗСТ) следва да бъде от полза за жените.

²⁹ <https://au.int/sites/default/files/documents/36195-doc->

[au_strategy_for_gender_equality_womens_empowerment_2018-2028_report.pdf](https://au.int/sites/default/files/documents/36195-doc-)

³⁰ <https://au.int/en/pressreleases/20200214/promising-projections-new-decade-african-womens-financial-and-economic>

³¹ Това включва да се забранят със закон гениталното осакатяване на жени (ГОЖ), принудителният брак и сключването на брак с момичета под 18-годишна възраст, изкореняването на всички форми на основаното на пола насилие срещу жени (ОПНЖ), в публичната и частната сфера, както и девойките да се защитят със закон от насилието и сексуалния тормоз.

Бизнес възможностите за жени и участието ще бъдат насърчени в по-широкообхватния контекст на градското развитие чрез сътрудничество между градове от ЕС и от Африка в рамките на инициативата относно предизвикателствата пред 100 интелигентни града³².

Регионалните действия на ЕС следва да бъдат насочени към свързани с равенството между половете предизвикателства с трансгранично измерение, като например изменението на климата, миграцията и принудителното разселване, включително трафика на хора и сигурността. В африканските държави ще бъде изпълнена нова програма за **изграждане на капацитет за военен персонал в подкрепа на развитието и сигурността (CBSD)**³³, която ще обхване програмата за жените, мира и сигурността (ЖМС).

Европейската комисия и върховният представител ще подкрепят **трансформиращи действия за равенство между половете** във всеки регион въз основа на регионален анализ на равенството между половете, по целесъобразност. В Африка на юг от Сахара например следва да бъдат подкрепени партньорства между множество държави, като се създадат полезни взаимодействия между усилията във връзка със сексуалното и репродуктивното здраве и права (СРЗП), образованието, храненето и достъпа до финанси и бизнес възможности за жени.

2.3. Заемане на по-категорична водеща роля от ЕС на многостранно равнище

ЕС следва да укрепи своята **водеща роля** относно равенството между половете, както и правата и овластяването на жените и момичетата на многостранно равнище, като допринесе за постигане на напредък по този дневен ред в международните форуми. Като доразвие своя **авторитет и обединяващата си сила**, ЕС следва да има готовност да инициира, да бъде вносител и съвносител на резолюции и декларации относно равенството между половете и непрестанно да насърчава включването на съобразен с равенството между половете език във всички резолюции и декларации. Създаването и укрепването на партньорства и съюзи е от ключово значение за подновяване на съществуващите международни ангажименти за равенството между половете и правата и овластяването на жените. Това е особено очевидно при справянето със световни предизвикателства като COVID-19. **Многостранните делегации на ЕС носят специална отговорност** да насърчават политически инициативи, като същевременно се координират с дипломатическите органи на държавите — членки на ЕС, на местно равнище и с държавите партньори.

Като част от многостранната си ангажираност, ЕС работи активно в системата на ООН и с всички органи и специализирани агенции на ООН в областта на равенството между половете. ЕС следва да продължи да бъде отявлен застъпник за правата на жените в Съвета по правата на човека, като гарантира пълна ангажираност във всички отделни сесии. Европейската комисия, заедно с някои държави — членки на ЕС, участва във **форума „Поколение за равенство“**³⁴, който представлява обединение в световен план за равенство между половете, организиран от Службата на ООН за равенство между половете и овластяване на жените и домакинстван съвместно от правителствата на Мексико и Франция, в партньорство с гражданското общество, частния сектор и

³² <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/>

³³ Решение за изпълнение на Комисията, Брюксел, 30.7.2020 г., C(2020) 5215 final.

³⁴ <https://forum.generationequality.org/>

международни организации. Европейската комисия ръководи съвместно **коалицията за действие на „Поколение за равенство“ за борба с основаното на пола насилие.**

ЕС следва да продължи да участва активно в световната хуманитарна инициатива **„Призив за действие за защита от основано на пола насилие при извънредни ситуации“** и новата ѝ пътна карта³⁵ и да ги насърчава.

ЕС следва да продължи да участва **във форумите на Г-7 и Г-20**, да се стреми да постигне напредък по програмата за жените, мира и сигурността, овластяването на жените и равенството между половете, включително в рамките на пазара на труда. В контекста на Г-20 ЕС и останалите членове работят активно за постигане на **целта от Бризбейн** (приета от Г-20 през 2014 г.) разликата в процента на участие на мъжете и жените в работната сила да се намали с 25 % до 2025 г.

В **контекста на ОИСР** Европейската комисия ще продължи да бъде активен член на създадената от КПП мрежа за равенство между половете³⁶, чиято цел е подобрене на политиките и практиките, така че да се укрепи равенството между половете в програмите за развитие и да се гарантират правата на момичетата и жените, като по този начин се допринася за Програма до 2030 г. за устойчиво развитие.

3. Към равенство между половете в света: съсредоточаване върху ключови тематични области на ангажираност

Целта на GAP III е да бъде ускорен напредъкът към постигане на равенство между половете и овластяване на жените и момичетата чрез определяне на **цели и действия в шест ключови тематични области на политиката**. С него се доразвиват предишните GAP и се предприемат действия във връзка с нови предизвикателства и възможности, като същевременно се гарантира съгласуваност между вътрешната и външната политика. Конкретните цели и показатели за всяка от областите на ангажираност са посочени в работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Цели и показатели, определящи рамка за изпълнението на GAP III“.

3.1. Гарантиране на свобода от всички форми на основано на пола насилие

Всяко човешко същество има право да живее живот, свободен от всички форми на насилие. Реалността обаче съвсем не е такава и във всяка държава продължават да съществуват множество форми на основано на пола насилие срещу жените и момичетата — или насилие, което е насочено срещу жена, защото тя е жена, или насилие, което засяга предимно жените³⁷, като това представлява една от най-широко разпространените и най-слабо докладваните форми на нарушения на правата на човека³⁸. Сред особено рисковите групи са жените и момичетата с увреждания, от малцинствени групи, мигранти и ЛГБТИК³⁹.

³⁵ <https://www.calltoactiongbv.com>; За информация относно световното председателство на ЕС по отношение на призива за действие през 2017—2018 г. вж.: https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/booklet_eu_leadership_c2a.pdf

³⁶ GenderNet <http://www.oecd.org/dac/gender-development/about-gendernet.htm>

³⁷ Член 3, буква г) от Истанбулската конвенция.

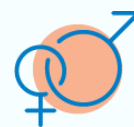
³⁸ Данни: СЗО, “Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence” (Световни и регионални изчисления за насилието срещу жени: разпространение и последици за здравето от насилието, упражнено от интимен партньор, и сексуалното насилие, упражнено от лице, което не е партньор) 2013 г.; УНИЦЕФ, “What is Female

35 % от жените са ставали жертва на основано на пола насилие. В някои държави тази стойност достига **70 %**.

Всяка година над **4 милиона** момичета са изложени на риск от генитално осакатяване на жени.

В някои държави **40 %** от момичетата се омъжват, преди да навършат 18 години, а **12 %** — преди да навършат 15 години.

Основаното на пола насилие, което се корени във **вредни социални норми и стереотипи** в различни култури и социални прослойки, засяга всички общности, като води до огромна загуба за жертвите, техните семейства, обществата и икономиките. Пандемията от COVID-19 оказва значително отрицателно въздействие, като в много части от света бе отчетено съществено увеличаване на убийствата на жени и основаното на пола насилие, включително на домашното насилие⁴⁰.

Очаква се кризите във връзка с COVID-19 да доведат между 2020 и 2030 г. до общо **13 милиона** детски брака допълнително, които в противен случай не биха били сключени.

ЕС финансира широка гама от инициативи и програми по целия свят, насочени към премахването на всички форми на основано на пола насилие, включително детския, ранния и принудителния брак (ДРПБ), гениталното осакатяване на жени (ГОЖ) и избора на пол въз основа на полови предубеждения (предпочитание за раждане на синове) и др. Постава се специален акцент върху тежките последици от сексуалното насилие, свързано с конфликти, тъй като то представлява престъпление против човечеството и военно престъпление, което обикновено засяга жени от всички

Genital Mutilation?” (Какво представлява гениталното осакатяване на жени?), 2019 г. На разположение на адрес: <https://www.unicef.org/stories/what-you-need-know-about-female-genital-mutilation>; ФНООН, Child Marriage Overview (Преглед във връзка с детските бракове), на разположение на адрес: <https://www.unfpa.org/child-marriage>

³⁹ В държавите с ниски и средни доходи вероятността за насилие от интимен партньор е два до четири пъти по-голяма за жените с увреждания. <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures#notes>.

⁴⁰ <https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2020.pdf>; Междинна техническа бележка на ФНООН, “Impact of the COVID-19 Pandemic on Family Planning and Ending Gender-based Violence, Female Genital Mutilation and Child Marriage” (Въздействие на пандемията от COVID-19 върху семейното планиране и премахването на основаното на пола насилие, гениталното осакатяване на жени и детските бракове), 27 април 2020 г.

възрасти, както и мъже и момчета, и се използва за наказание, подчиняване и/или унищожаване на цели общности или групи население⁴¹.

Инициативата Spotlight на ЕС и ООН⁴², стартирана с първоначално участие на ЕС в размер на 500 милиона евро, представлява безпрецедентна световна програма, която инвестира в превенцията и подкрепата за премахване на всички форми на насилие срещу жени и момичета. Тя е насочена към подобряване на законите и политиките, изграждане на институционален капацитет, постигане на качество на предоставянето на основни услуги, управление на данните и овластяване на женските движения, както и към оспорване на вредни социални норми и стереотипи. Действията ще бъдат насочвани с оглед на поуците, извлечени от **трансформация подход**, следван от инициативата Spotlight и подобни програми⁴³.

Хуманитарните кризи, конфликтите, бедствията и пандемията изострят рисковете от сексуалното и основаното на пола насилие, които трябва да се предотвратяват и преодоляват от самото начало. От ключово значение остават подходите, в чийто център са поставени жертвите и които отчитат преплитаните се форми на дискриминация.

В рамките на програмата си за защита и здравеопазване хуманитарната помощ на ЕС включва действия за предотвратяване и реагиране на сексуалното и основаното на пола насилие⁴⁴.

Действията на ЕС следва да допринесат за:

- повишаване на защитата — чрез подкрепа за законодателство, с което се криминализират всички форми на основано на пола насилие, и чрез изграждане на капацитет на правоприлагащите институции в съответствие с международните правни и политически рамки⁴⁵;
- насърчаване на превенцията — чрез противодействие на вредящите норми, свързани с пола, работа с всички съответни заинтересовани страни, за да се гарантира прилагането на подход, съобразен с нуждите на жертвите, и на мерки, с които се слага край на рецидивите на извършителите, както и чрез ангажиране на мъжете и момчетата, традиционните и религиозните лидери;
- принос за увеличаване на наказателното преследване на извършителите, включително на лицата, които участват в трафик на хора, чрез укрепване на прилагането от правоприлагащите органи на подход, съобразен с нуждите на жертвите;
- повишаване на защитата на жертвите също и чрез подпомагане на достъпа до животоспасяващи социални и правосъдни услуги с подход, съобразен с нуждите на жертвите, особено в условията на нестабилност и конфликт/след края на

⁴¹ ЕС подкрепя фонда за действие „Синджар“ на Надя Мурад и Световния фонд за жертвите на свързано с конфликти сексуално насилие (фонда Муквеге/Мурад).

⁴² <https://spotlightinitiative.org/>

⁴³ Резултатите от средносрочната оценка на инициативата Spotlight ще бъдат достъпни в началото на 2021 г.

⁴⁴ През 2018 г. и 2019 г. ЕС отпусна над 62 милиона евро.

⁴⁵ Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулската конвенция) е еталон за международните стандарти в тази област. Всички държави — членки на ЕС, са подписали Конвенцията и 21 от тях вече са я ратифицирали. ЕС подписа Конвенцията през 2017 г. и приключването на процеса по присъединяване на ЕС представлява ключов приоритет за Комисията.

конфликт или когато жертвите са изправени пред преплитачи се форми на дискриминация;

- подпомагане на достъпа до услуги за психосоциална подкрепа и на участието в икономическия и социалния живот от страна на жертвите на основано на пола насилие и жертвите на трафик на хора;
- безопасни и качествени хуманитарни действия за подпомагане на подготвеността, превенцията и реагирането на сексуално и основано на пола насилие и на дейността по призова за действие;
- укрепване на организациите за правата на жените и социалните движения, както и на организациите на гражданското общество, които работят в интерсекционалното измерение на основаното на пола насилие и на сексуалното насилие, свързано с конфликти.

3.2. Насърчаване на сексуалното и репродуктивното здраве и права

Сексуалното и репродуктивното здраве и права са от решаващо значение за правото на самоопределяне на жените и момичетата. ЕС запазва ангажимента си за насърчаването, защитата и спазването на всички права на човека и за пълното и ефективно прилагане на Пекинската платформа за действие и на Програмата за действие на Международната конференция за населението и развитието и на резултатите от техните прегледи и в този контекст ще запази ангажимента по отношение на сексуалното и репродуктивното здраве и права (СРЗП).

Всеки човек има право на пълен контрол по въпроси, засягащи неговото сексуално и репродуктивно здраве и права, има право да взема свободно и отговорно решения по тези въпроси без дискриминация, принуда и насилие, да води живот в добро здраве и да участва в икономиката и в социалния и политическия живот. Необходим е достъп до всеобхватна, качествена и достъпна информация и образование в областта на сексуалното и репродуктивното здраве, включително всеобхватно сексуално образование и услуги за здравни грижи⁴⁶.

През 2017 г. са отчетени **295 000** случая на майчина смъртност по време на и след бременност и раждане. 94 % са отчетени в ситуации с ограничени ресурси. Усложненията по време на бременността и раждането са водещата причина за смъртност сред девойките на възраст 15—19 години в световен план.

Вредящите норми и стереотипи, свързани с пола, възпрепятстват достъпа до семейно планиране, било то чрез законови пречки или обществен натиск, принуда и насилие, а същевременно трудно спечеленият напредък и съществуващите закони са изложени на риск поради враждебни реакции срещу равенството между половете.

Действията на ЕС следва да допринесат за:

- благоприятна правна, политическа и обществена среда, която защитава сексуалното и репродуктивното здраве и права на жените и момичетата и увеличава достъпа до услуги и информация за сексуалното и репродуктивното

⁴⁶ Вж. Европейския консенсус за развитие. https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf

здраве, включително превенция и лечение на ХИВ/СПИН;

- премахването на вредни практики като ГОЖ, ДРПБ и избора на пол въз основа на полови предубеждения чрез подкрепа на национални, регионални и световни инициативи⁴⁷;
- увеличаване на услугите в хуманитарни ситуации, включително акушерски грижи, осигуряването на пакета от минимални първоначални услуги⁴⁸, превенция на ХИВ/СПИН, репродуктивно здраве, здраве на майките и на новородените, семейно планиране, предприемане на мерки във връзка със специфични нужди от храна и уязвимости.

3.3. Укрепване на икономическите и социалните права и овластяване на жените и момичетата

За да бъдат икономически независими, **жените и мъжете в цялото си многообразие следва да разполагат с равни възможности, равен достъп до заетост, достоен труд, равно заплащане за равен труд**. Освен това жените и мъжете следва да споделят поравно отговорностите за полагане на грижи и да разполагат с достъп до адекватна социална закрила, публични услуги и финансови и бизнес възможности.

Освен това жените и момичетата също трябва да имат достъп до благоприятни условия, като например до безопасен и достъпен обществен транспорт на приемливи цени и други възможности за мобилност, както в селските, така и в градските райони.

Икономическото овластяване на жените е от ключово значение за намаляване на бедността и за постигане на приобщаващо и устойчиво развитие съгласно Програмата до 2030 г.⁴⁹

Изчисленията показват, че постигането на напредък по отношение на равенството между половете би могло да добави между около **11 и 21 трилиона евро** към световния БВП до 2025 г.

Икономическо овластяване

При напредъка по преодоляването на неравенството между половете в работната сила се наблюдава застой в световен план⁵⁰. Разликите в заплащането и в доходите⁵¹ поставят жените в още по-неблагоприятно положение⁵². Разпоредбите и практиките относно притежаването на имущество, достъпа до банкови кредити,

⁴⁷ Това включва ръководената от ФНООН световна програма за преодоляване на предпочитанието за раждане на синове, световната програма на ФНООН—УНИЦЕФ за премахване на ГОЖ, световната програма на ФНООН—УНИЦЕФ за премахване на ДРПБ и инициативата Spotlight на ЕС и ООН.

⁴⁸ <https://www.unfpa.org/resources/what-minimum-initial-service-package>

⁴⁹ Доклад на McKinsey Global Institute „The Power of Parity: How Advancing Women’s Equality can add \$12 Trillion To Global Growth“ (Силата на паритета: как постигането на напредък по равенството на жените може да добави 12 трилиона долара към световния растеж), 2015 г.

⁵⁰ Global Gender Report 2020 (Световен доклад за равенството между половете за 2020 г.) на Световния икономически форум и World’s Women 2020 (Жените в света през 2020 г.) (Департамент на ООН по икономически и социални въпроси).

⁵¹ Пак там. Bonnet, Florence, Joann Vanek и Martha Chen. 2019 г. *Women and Men in the Informal Economy – A Statistical Brief* (Жените и мъжете в неформалната икономика — статистическа бележка). Манчестър, Обединено кралство: WIEGO.

⁵² Bonnet, Florence, Joann Vanek и Martha Chen. 2019 г. *Women and Men in the Informal Economy – A Statistical Brief*. Манчестър, Обединено кралство: WIEGO.

наследствените права и достъпа до документи за самоличност често са дискриминационни спрямо жените и ограничават техния достъп до ресурси и финанси⁵³. В този контекст е важна и подкрепата за икономическото овластяване на жените мигранти в ЕС. Планът за действие на ЕС за интеграция и приобщаване включва действия в подкрепа на икономическото овластяване на жените.

Последиците от пандемията от COVID-19 засягат жените, тъй като те са непропорционално представени в сектори, засегнати отрицателно от кризата, в несигурна и нерегламентирана заетост⁵⁴, както и в работната сила за полагане на грижи (в областта на образованието, социалната работа и здравеопазването, наред с други сектори, и сред домашните работници)⁵⁵. Освен това те също така поемат все по-голямото бреме на неплатения труд по полагане на грижи⁵⁶. Това подчертава спешната необходимост да бъдат приети недискриминационни и приобщаващи схеми за социална закрила и регламентирана заетост, а трудовите права и привилегии да обхванат работниците в несигурна и нерегламентирана заетост, както и да се отдаде особено внимание на подобряването на условията на труд и заплащането на работниците в сферата на полагането на грижи.

Действията на ЕС следва да допринесат за:

- утвърждаване на достойния труд, равното заплащане и трудовите права, както и прехода на жените към официалната икономика чрез, наред с другото, намаляване на сегрегацията на пазара на труда, стимулиране на водещата позиция на жените и засилване на техните позиции за преговори при вземането на решения в икономиката и домакинствата и в социалния диалог, в сектори, в които работят предимно жени, включително домашния труд, както и в нетрадиционни сектори;
- създаване на благоприятна среда за икономически дейности на жените и за достъпа им до производствени ресурси и екосистемни услуги, включително достъп на жените до земя⁵⁷, дейности, свързани с моретата и океаните,

⁵³ Световна банка, Women, Business and the Law 2020 (Жените, бизнесът и правото през 2020 г.).

⁵⁴ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/briefingnote/wcms_755910.pdf

⁵⁵ Care work and care jobs for the future of decent work, Международна организация на труда — Женева: МОТ, 2018 г.

⁵⁶ https://ec.europa.eu/info/news/impact-sex-and-gender-current-covid-19-pandemic-2020-may-28_en; <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/covid-19-and-gender-equality-counteracting-the-regressive-effects>

⁵⁷ Чрез утвърждаването на достъпа на жените до ресурси от земя възникват възможности за съчетаване на финанси от частния сектор и в устойчиви, управлявани от жени вериги за създаване на стойност от устойчиво земеделие и управление на земята.

парични преводи, технологии, финанси, както и до документи за самоличност и контрол по отношение на мобилността, в това число достъп до безопасни и финансово достъпни възможности за транспорт;

- подпомагане на универсалните системи за социална закрила и признаване, намаляване и преразпределяне на неплатените грижи и домашния труд чрез осигуряване на повече подкрепа за съобразено с равенството между половете бюджетиране;
- оспорване на нормите, свързани с пола, в рамките на домакинствата и на пазара на труда, признаване на отговорностите на мъжете и момчетата и насърчаване на законодателни промени, като например въвеждане на платен отпуск по бащинство;
- подпомагане на жените, извършващи предприемаческа дейност, и на ръководените от жени предприятия, включително социалното предприемачество, както и на техния достъп до финанси чрез осигуряване на иновативни инвестиционни схеми чрез Плана за външни инвестиции⁵⁸, като се преодолява необхващането на жените от пазара и се насърчава създаването на МСП. Допълнителните целеви действия ще включват услуги за развиване на бизнес и подкрепа за заетостта, включително за жени, които са в процес на възстановяване или са обхванати от принудително разселване;
- подпомагане и овластяване на мигранти жени да допринесат за устойчивото развитие на държавите на произход, транзитно преминаване и местоназначение чрез парични преводи, умения и знания;
- насърчаване на равенство между половете чрез търговската политика, включително чрез ангажираността на ЕС в Световната търговска организация и неговата дейност за подпомагане на търговията, както и гарантиране, че оценките на въздействието върху устойчивостта на търговските инициативи и прегледите на политиката се използват по надежден начин.

Насърчаване на равенството между половете в сферата на образованието

Напредъкът в световен план за равна представеност на жените и мъжете при записването в системата на началното и средното образование все още не е довел до премахване на **неравенствата между половете при ученето и обучението**⁵⁹.

2 от всеки 3 от 740-те милиона неграмотни пълнолетни лица в света

През 2016 г. **335 милиона** момичета са посещавали начални и средни училища без

Едва около **30 %** от студентките във висшето образование избират

⁵⁸ Каквито са например Механизмът за гаранции NASIRA на банка FMO и съчетаването на Механизма за финансово приобщаване на жените с подкрепа от Women's World Banking.

⁵⁹ Глобален мониторингов доклад „Образование за всички“ (юни 2015 г.), *Policy Paper 21: Humanitarian Aid For Education: Why It Matters and Why More Is Needed* (Документ за политиката № 21: Хуманитарна помощ за образование: защо това е важно и защо трябва да се направи повече), стр. 3 <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002335/233557E.pdf>; УНИЦЕФ (2017 г.): *Education Uprooted: For every migrant, refugee and displaced child, education (Образование без корени: образование за всеки мигрант, бежанец и разселено дете)*.

Достъпът на момичетата до образование е ограничен от **липсата на напредък по гарантиране на тяхното СРЗП**, от небезопасна **учебна среда** и от **липсата на подходящи санитарни съоръжения**⁶⁰. Изчисление на ООН от 2016 г. показва, че 246 милиона деца по целия свят стават жертва на свързано с училището и основано на пола насилие, като момичетата и децата в неравностойно положение са засегнати в особено голяма степен⁶¹. ДРПБ и ранната бременност се отразяват на процента на завършилите средно образование момичета (с 36,9 % по-малко от момчетата), което излага на риск техните възможности за получаване на доходи и за вземане на решения⁶². За всяка допълнителна година от началното образование заплатите, които момичетата в крайна сметка ще получават, се увеличават с 10—20 %⁶³. Липсата на достъп до училища допълнително увеличава неравенствата за момичетата с увреждания. Стереотипите, свързани с пола, ограничават стремежите на момичетата за кариера в сферата на науката и инженерството и възпират момчетата от заемане на работни места в сектора, свързан с полагане на грижи. Те също така възпрепятстват жените да заемат водещи длъжности, включително в сферата на образованието, въпреки че повечето преподаватели са жени.

В контекста на кризи, включително световната **пандемия от COVID-19**, затварянето на училищата повиши риска от детски труд, домашно насилие, сексуална експлоатация, ранна бременност и ДРПБ⁶⁴. Момичетата са обхванати в по-малка степен от дистанционно обучение, тъй като в сравнение с момчетата те разполагат с по-ограничен достъп до интернет (17 % по-ограничен достъп в световен план) и до технологии, свързани с мобилни телефони (26 %)⁶⁵. Половината от всички момичета

⁶⁰ ЮНЕСКО, #HerEducationOurFuture: The latest facts on gender equality in education (#НейнотоОбразованиеНашетоБъдеще: най-новите факти относно равенството между половете в сферата на образованието), 2020 г. (1/3, 1/4, 1/2).

УНИЦЕФ, Guidance on Menstrual Health and Hygiene (Насоки относно менструалното здраве и хигиена), 2019 г., други данни в карето:

ООН. The World's Women 2015: Trends and Statistics (Жените в света през 2015 г. Тенденции и статистика). Ню Йорк: Организация на обединените нации, Департамент по икономически и социални въпроси, статистически отдел, 2015 г.

⁶¹ <https://en.unesco.org/news/gender-based-violence-schools-significant-barrier-right-education>

⁶² “The cost of gender inequality notes series. How large is the gender dividend? Measuring impacts and costs for gender inequality” (Серия от бележки относно разходите от неравенството между половете. Колко голям е половият дивидент? Измерване на въздействието и разходите от неравенството между половете), Световна банка, февруари 2020 г., стр. 5, 26—27, 46.

⁶³ ЮНЕСКО, #HerEducationOurFuture: The latest facts on gender equality in education, 2020 г.

⁶⁴ Междинна техническа бележка на ФНООН, “Impact of the COVID-19 Pandemic on Family Planning and Ending Gender-based Violence, Female Genital Mutilation and Child Marriage”, 27 април 2020 г.

⁶⁵ <https://itu.foleon.com/itu/measuring-digital-development/gender-gap/>

⁶⁵ ОИСР (2018 г.), Bridging the Digital Gender Divide (Преодоляване на разделението между половете в областта на цифровите технологии), стр. 13. <http://www.oecd.org/internet/bridging-the-digital-gender-divide.pdf>

бежанци в сферата на средното образование няма да се върнат на училище след COVID-19⁶⁶.

В хуманитарен контекст бюджетът на ЕС за образование при извънредни ситуации значително се увеличи от 1 % през 2015 г. на 10 % през 2019 г., или над 450 милиона евро, които облагодетелстват над 8,5 милиона момичета и момчета в 59 държави по света, което е водещ пример и стимул за образованието за мир и закрила⁶⁷.

Необходимо е да се премине отвъд равната представеност на жените и мъжете в цифрово изражение и вниманието да се съсредоточи върху начина, по който системата на образованието може да доведе до напредък при равенството между половете.

Действията на ЕС следва да допринесат за:

- утвърждаване на равенството между половете във и чрез качествено, достъпно и приобщаващо образование на всички равнища посредством запазване на финансирането за образование в спешни случаи в размер на 10 % от бюджета за хуманитарна помощ и посредством увеличаване на цялостното финансиране за образование;
- изграждане на по-силни и съобразени с равенството между половете образователни системи с цел утвърждаване на равенството между половете и постигане на по-равнопоставени образователни резултати за момичетата и момчетата чрез безопасна и здравословна учебна среда, назначаване на преподаватели, обучение и професионално развитие, учебни планове и материали, работа с родителите и общностите;
- увеличаване на инвестициите в образованието на момичетата, за да се постигне равен достъп до всички форми на образование и обучение, включително в сферата на науките, технологиите, инженерството и математиката, цифрова грамотност и умения, както и техническо и професионално образование и обучение;
- подобряване на достъпа до всеобхватно сексуално образование за подрастващи, които посещават училище, и такива, които не посещават училище;
- приемане на надеждни мерки за борба със свързаните с пола стереотипи, с дискриминационните социални норми и със свързаното с училището и основано на пола насилие във и чрез образованието.

Утвърждаване на всеобщ достъп до здравеопазване

Системите за обществено здравеопазване получават недостатъчно финансиране, което се отразява съществено на услугите, предоставяни на момичетата и жените⁶⁸.

Поне 50 % от населението в света няма достъп до здравните услуги, от които се нуждае, а около **1 на всеки 3** омъжени жени в развиващите се страни имат съвсем малко или нямат никакво влияние върху решенията за своето здраве.

⁶⁶ ВКБООН (2020 г.), Coming Together for Refugee Education (Обединяване за образование на бежанците), стр. 5.

⁶⁷ https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/eie_mapping_report.pdf

⁶⁸ <https://www.unwomen.org/en/digital-library/progress-of-the-worlds-women>

Кризата от COVID-19 изложи на допълнителен риск здравните услуги от критично значение и достъпа до безопасни лекарства и ваксини, което доведе до нарастване на случаите на майчина смъртност и нежелана бременност⁶⁹. Като работници на първа линия и лица, полагащи грижи, жените често са изправени пред по-висок риск за здравето си в контекста на пандемията. Пренасочването на ресурсите на здравните системи към COVID-19 засегна сериозно лечението и услугите за превенция на ХИВ, както и увеличи стигматизирането и дискриминацията на хората, живеещи с ХИВ, особено що се отнася до жените⁷⁰.

Жените и момичетата с увреждания са изложени на по-голям риск поради липсата на достъпна информация относно превенцията и подпомагането, както и поради значителни пречки пред достъпа до здравни услуги или до основни услуги, свързани с водоснабдяване, канализация и хигиена. Постоянното финансиране на всеобщото здравно осигуряване, включително на услугите за СРЗП, е по-важно от когато и да било.

Действията на ЕС следва да допринесат за:

- утвърждаване на всеобщото здравно осигуряване чрез устойчиви и гъвкави здравни системи и равнопоставен достъп до услуги и информация от критично значение, включително сексуално и репродуктивно здраве, грижи за майките и капацитет за справяне със заразните и незаразните болести, като се обръща специално внимание на жените и момичетата с увреждания; отчитане на смущенията в достъпа до грижи, причинени от пандемията от COVID-19;
- осигуряване на наличност и равен достъп на жените до диагностика, ваксини и лечения за COVID-19;
- подобряване на достъпа до вода и до подходящи санитарни съоръжения и предприемане на мерки в отговор на неподходящо управление на менструалната хигиена чрез повишаване на осведомеността, насърчаване на програмите за подобряване на санитарните условия в училищата и чрез осигуряване на санитарни съоръжения в училищата;
- програми за хранене, включително в условията на хуманитарни кризи, по-специално за бременни и кърмещи жени и за деца под петгодишна възраст.

3.4. Постигане на напредък по отношение на равнопоставеното участие и заемането на ръководни длъжности

Жените и момичетата следва да участват наравно в публичната и частната сфера, за да бъдат постигнати функциониращи демокрация и икономика и да се зачитат човешките права на всички хора. Това осигурява огромни ползи за обществото като цяло, които варират от повишено доверие в демократичните институции до по-нисък процент на случаите на насилие, извършено от държавата⁷¹.

Независимо от това **жените продължават да бъдат недостатъчно представени като гласоподаватели, политически лидери и публични служители, заемащи изборна длъжност, като официални преговарящи за мир и посредници. Промените са**

⁶⁹ <https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/in-focus-gender-equality-in-covid-19-response>

⁷⁰ https://www.theglobalfund.org/media/9819/covid19_mitigatingimpact_report_en.pdf; UNAIDS, Доклад за 2019 г., „Start Free Stay Free AIDS“.

⁷¹ Foreign Affairs, том 99, брой 1 “Women under Attack. The backlash against female politicians” (Жените под атака. Ответната реакция срещу жените политици).

бавни при изборните длъжности и в органите, вземащи решения, на всички нива⁷². Въпреки че около 39 % от държавите са въвели квоти за представителството на жените в парламенти или политически партии, изпълнението се възпрепятства от фактори като свързани с пола стереотипи, структури на политическите партии и липса на политическо финансиране.

Жените представляват около **25 %** от членовете на националните парламенти в световен план, което бележи бавно увеличение от **11,3 %**.

Между 1992 и 2018 г. жените са представлявали едва **13 %** от преговарящите, **6 %** от посредниците и **6 %** от подписващите се страни в значимите мирни процеси.

Жените в публичния живот, включително политици, журналисти и активисти, често стават обект на основано на пола насилие, включително различни форми на онлайн насилие и дори убийства, на фона на свиващото се гражданско пространство. **Политически мотивираните атаки** спрямо жени нарастват в почти всеки регион, като достигаха рекордни стойности през 2019 г. Проведено през 2016 г. проучване сред жени политици от 39 държави установи, че 82 % са били обект на психологическо насилие, а 44 % са получили заплахи за насилие⁷³.

Същевременно „гласовито“ **ново поколение от млади жени и момичета активисти** започна да работи по широк набор от каузи, включително овластяване на момичетата и жените. Те следва да разполагат с платформа, за да могат да изразяват своето мнение и да участват активно.

Действията на ЕС следва да допринесат за:

- повишаване на нивото на участие, представителство и заемане на водещи длъжности от страна на жени в политиката, управлението и изборните процеси на всички равнища чрез подпомагане на програми за демокрация и управление и чрез реформи на публичната администрация;
- повишаване на способностите на жените да действат като политически лидери в правителства и парламенти чрез обучение и женски партийни организационни събрания и насърчаване на съобразени с равенството между половете законодателни процеси и бюджетиране⁷⁴ и на програми за млади лидери;
- насърчаване на гражданската ангажираност сред младите жени и девойките, включително в партньорство с младежки организации, засилване на подкрепата за организации за парламентарен контрол, ръководени от младежи и ангажиращи младежи, както и обединяване на представителите от ЕС и държавите партньори;
- намаляване на свързаните с пола стереотипи в медийното съдържание в сътрудничество с аудио-визуалния сектор и медиите, както и овластяване на

⁷² Данни в карето: Интерпарламентарен съюз. “Women in national parliaments” (Жените в националните парламенти) с данни към 1 февруари 2019 г.

Европейски съвет за външна политика, Women’s Participation in Peace Processes (Участие на жените в мирните процеси), 2019 г.

⁷³ <https://www.ipu.org/resources/publications/issue-briefs/2016-10/sexism-harassment-and-violence-against-women-parliamentarians>

⁷⁴ Вж. партньорския проект „INTER PARES | Парламенти в партньорство“ и платформата „iKNOW Politics“. <https://www.iknowpolitics.org/en>

жените и подкрепа за техните права като ползватели и създатели на информация и като предприемачи и вземащи решения лица в сектора⁷⁵;

- повишаване на правоспособността и достъпа на жени до правосъдие чрез подпомагане на усилията на местно равнище и чрез реформи на правосъдната и съдебната система;
- насърчаване на благоприятна и безопасна среда, включително в интернет, за гражданското общество, организациите за правата на момичетата и жените, защитниците на човешките права на жените, миротворците, жените журналисти и представителките на коренното население. Укрепването на механизмите за закрила и подпомагането на жените да изпълняват ръководни роли ще включва световни и регионални центрове, както и застъпничество и действия за документиране на нарушенията срещу защитниците на човешките права на жените.

3.5. Интегриране на програмата за жените, мира и сигурността

През 21-ви век **бедствията и причинените от човека кризи, включително конфликтите, станаха по-сложни, продължителни и все по-често свързани със световни предизвикателства** като изменението на климата, влошаването на околната среда, разселването, а в по-скорошен план — пандемия. Последниците от пандемията от COVID-19 показаха, че програмата за жените, мира и сигурността е от централно значение за преодоляване на увеличения брой заплахи от насилие и за включване на жените чрез връзката между сигурността и равенството между половете.

Конфликтите, кризите и нестабилността възпрепятстват постигането на напредък към устойчив мир и сигурност, както и постигането на ЦУР. Програмата за жените, мира и сигурността е насочена към взаимовръзките между неравенствата между половете и конфликтите, към това как те се подсилват взаимно, и **поставя акцент върху необходимостта неравенството между половете да бъде осъзнато като първопричина и движеща сила за конфликтите и нестабилността**. Неравенствата, съчетани с изключването на жените от властта, от възможности, услуги и сигурност, създават благоприятна среда за конфликти и за основано на пола насилие, особено когато държавният капацитет или легитимността са слаби. **При превантивните действия следва да се прилага подход, основан на рисковете, нуждите и правата.**

Жените често, но невинаги са жертви в тези ситуации; те изпълняват множество разнообразни роли като борци, миротворци, посредници, политици, жени предприемачи и активисти. **Продължава да е малък броят на жените, участващи в мирни процеси**, въпреки ангажиментите, поети на световно, регионално и национално равнище⁷⁶, а **много мирни споразумения изобщо не включват свързани с пола разпоредби**, които да отговарят по подходящ начин на нуждите на жените. **Увеличаването на участието на жените във всички въпроси, свързани с мира и сигурността, е приоритет за ЕС.**

⁷⁵ Вж. например инициативата „Media4Democracy“ и насочената към ролите на половете телевизионна продукция „Шоу на една жена“ в Буркина Фасо, Кения и региона на Близкия изток и Северна Африка, която се подпомага от ЕС.

⁷⁶ Съществуват някои добри практики, които могат да бъдат доразвити, като например участието на жените в укрепването на мира във връзка с конфликта в Сирия, както чрез гражданското общество, така и чрез ръководения от ООН политически процес. В резултат до голяма степен на натиск от страна на ЕС вътрешният конституционен комитет на Сирия, създаден от ООН, се състои от 30 % жени.

ЕС ще се основе на своя Стратегически подход относно жените, мира и сигурността, за да изпълни своя План за действие относно жените, мира и сигурността⁷⁷, в който се определят ясни цели и критерии за изпълнение в следните ключови приоритетни области: i) превенция; ii) закрила; iii) помощ и възстановяване, както и трите общи и хоризонтални принципа за iv) участие; v) интегриране на принципа на равенство между половете и vi) водеща роля чрез даване на личен пример.

Целите на ЕС относно жените, мира и сигурността следва да бъдат постигнати, наред с друго, чрез **политическа и дипломатическа ангажираност** на ръководните органи на ЕС и чрез **интегриране на свързаните с пола аспекти** и гарантиране на участието и водещата роля на жените **във всички ситуации, свързани с укрепването на мира и със сигурността**. Освен това трябва да бъдат предприети **специфични мерки**, включително целево обучение за военните сили, правосъдните органи и силите за сигурност.

Ще бъдат използвани полезните взаимодействия между програмата за жените, мира и сигурността и други тематични приоритети. Мониторингът и докладването относно жените, мира и сигурността ще бъдат съгласувани с GAP III, включително с цел рамката на политиката на ЕС относно жените, мира и сигурността да бъде напълно интегрирана в общата рамка на политиката на ЕС относно равенството между половете.

Действията на ЕС следва да допринесат за⁷⁸:

- подкрепа и провеждане на дейности за изграждане на капацитет и наставнически дейности относно водещата роля на жените, що се отнася до преговарящите и посредниците — жени, за да се подобри тяхната ефективност и качеството на тяхното участие в мирните процеси;
- полагане на усилия, така че във всички дейности и проекти на ЕС, свързани с мирни процеси, да участват поне 33 % жени;
- установяване и институционализиране на механизмите за консултация по всички въпроси, свързани с конфликти, с активистки и организации на гражданското общество на местно равнище, както в държавите членки, така и в условията на конфликти, когато се провеждат мисии и операции в рамките на ОПСО;
- въвеждане на задължително обучение по интегриране на свързаните с пола аспекти за всички служители в щаба, делегациите на ЕС, мисиите и операциите в рамките на ОПСО и др.;
- насърчаване и подпомагане на приобщаващи политики/дейности в рамките на цялата програма за жените, мира и сигурността с пълноправно и

⁷⁷ Стратегическият подход на ЕС относно жените, мира и сигурността е приложен към заключенията на Съвета по външни работи относно жените, мира и сигурността, приети на 10 декември 2018 г. (документ 15086/18 на Съвета), Плана за действие на ЕС относно жените, мира и сигурността (EEAS 2019/747 — документ 11031/19 на Съвета). Изпълнението на рамката на политиката на ЕС относно програмата за жените, мира и сигурността е отговорност на държавите — членки на ЕС, както и на всички съответни служби на Комисията. Планът за действие на ЕС относно жените, мира и сигурността е приложен към работния документ на службите на Комисията относно GAP III. Докладването във връзка с него следва докладването относно GAP III, докато работната група на ЕС относно жените, мира и сигурността осигурява мониторинг.

⁷⁸ Както вече беше договорено в Плана за действие на ЕС относно жените, мира и сигурността.

равнопоставено участие, включително от мъже и момчета;

- насърчаване на укрепването на върховенството на закона, на системата за наказателно правосъдие чрез правосъдие в условията на преход и възстановително правосъдие, както и реформа в сектора за сигурност (РСС), за да се сложи край на безнаказаността за извършителите на сексуално и основано на пола насилие (СОПН);
- насърчаване на осигуряването на медицинска, психосоциална, правна и свързана с безопасността подкрепа на всички жертви/оцелели от свързано с конфликти сексуално и/или основано на пола насилие/СОПН.

3.6. Преодоляване на предизвикателствата и възползване от възможностите, които се предлагат от екологосъобразния преход и от цифровата трансформация

Насърчаване на справедлив и приобщаващ преход към зелена икономика

Жените и момичетата в развиващите се държави са засегнати особено тежко от последиците от изменението на климата и влошаването на околната среда, като например загуба на екосистеми, загуба на достъп до ключови природни ресурси, недохранване, както и заболявания на дихателните пътища, заболявания, свързани с лошото качество на водата, и векторно преносими заболявания⁷⁹.

Жените представляват **80 %** от разселените хора поради въздействията от изменението на климата.

При породено от климата бедствие, като например ураган или наводнение, има до **14** пъти по-голяма вероятност да бъдат убити бедни жени и деца, отколкото мъже.

Средно жените представляват **43 %** от работната сила в земеделието в развиващите се страни, но по-малко от **15 %** от всички притежатели на земеделски земи.

Като основни ползватели и управляващи природните ресурси, жените играят съществена роля за смекчаването и адаптирането към изменението на климата и за опазването на околната среда. Те обаче са възпрепятствани да **участват равноправно в свързаните с управлението процеси** поради множество причини, включително вредящи норми, свързани с пола, неподходящи правни рамки, нисък достъп до образование и до собственост върху земи. При все това активистки по цял свят се застъпват за правата в областта на околната среда, а млади жени поемат водещата роля при застъпването за промяна.

⁷⁹ Данни в карето: ПРООН, Gender and Climate Change (Равенството между половете и изменението на климата), 2016 г.; ПРООН, Gender, climate change adaptation and disaster risk reduction (Равенство между половете, адаптиране към изменението на климата и намаляване на риска от бедствия), 2016 г.; The State of Food and Agriculture: Women in Agriculture (Състоянието на земеделието и прехраната в света: жените в земеделието). ФАО, 2011 г. ФАО, The Gender Gap in Land Rights (Неравенството между половете по отношение на правата на земевладение), 2018 г.

ЕС е твърдо решен да предприеме действия по свързаното с пола измерение на влошаването на околната среда и изменението на климата, включително във връзка с нестабилни ситуации, и като отчита **специфичните нужди и роли на жените от коренното население**, които зависят пряко от природните ресурси.

Действията на ЕС следва да допринесат за:

- насърчаване на участието и водещата роля на момичетата и жените, за да се гарантират съобразени с равенството между половете стратегии за смекчаване и адаптиране към изменението на климата, намаляване на риска от бедствия, както и приобщаващо и устойчиво управление на природните ресурси;
- подкрепа на мрежи на жените в сектори, свързани с прехода към зелена икономика, като например устойчивото управление на горите, земеделието и енергетиката;
- изграждане на капацитет, финансиране и подкрепа за инвестиции в съобразени с равенството между половете национални стратегии и планове за действие в областта на климата, околната среда и намаляването на риска от бедствия;
- подпомагане на предприемачеството и заетостта на жените в зелената, синята и кръговата икономика, включително чисто готвене и устойчива енергия, чрез насърчаване на трансформиращ подход към подобряването на равенството между половете в селското стопанство, рибарството и аквакултурите и продоволствените системи въз основа на: i) изграждане на капацитет за жените в селските райони; ii) политически реформи за по-справедливо регламентиране на земевладението и за управление на природните ресурси и iii) икономическо овластяване и достъп до финанси;
- подобряване на събирането на данни относно разграничените в зависимост от пола ефекти от изменението на климата и влошаването на околната среда, за да се осъществят информирани политики и действия, съобразени с равенството между половете.

Възползване от възможностите за овластяване на жените чрез цифровизация

Насърчаването на равния достъп на жените до неоползотворения потенциал на цифровите технологии е от централно значение за **цифровата стратегия на ЕС**⁸⁰ и за **устойчивия растеж**⁸¹.

Осигуряването на достъп до интернет за още **600 милиона** жени в световен план би довело до увеличение на БВП с около **13 милиарда евро**, с ползи за общественото здравеопазване, образованието, заетостта сред жените, предприемачеството, благосъстоянието на общността и социалния живот.

Цифровите технологии и решения могат да ускорят напредъка към постигане на равенство между половете и овластяване на жените в области като образование, заетост и предприемачество, както и в превенцията и борбата срещу основаното на

⁸⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0067>

⁸¹ Intel, Dalberg Global Development Advisors, GlobeScan, “Women and the Web” (Жените и интернет), 2015 г.

пола насилие. Те могат да помогнат на жените да се справят със спешни случаи, както бе демонстрирано от **пандемията от COVID-19**, като смекчат социалните и икономическите последици и спомогнат за изграждането на устойчивост. Електронните услуги, като например цифровите финанси, могат да създадат възможности за икономическото овластяване на жените чрез подобряване на техния достъп до финансовите услуги и използването им.

Разделението в областта на цифровите технологии, т.е. разликата между хората, които имат достъп до цифрови технологии и свързаност, и хората, които нямат, ограничава възможностите на хората да участват и да се възползват от възможностите на цифровата ера. Това разделение варира в големи граници между отделните географски региони и между жените и мъжете⁸².

Жените, живеещи в селски или отдалечени райони, са изправени пред тройна дискриминация (от гледна точка на цифровите технологии, пола и местожителството), като се сблъскват с огромни пречки пред достъпа и използването на цифрови технологии поради недостъпност, ниска цифрова грамотност и социалните норми. Освен това цифровизацията поражда и нови рискове и предизвикателства за равенството между половете, свързани например с евентуални **пристрастия във връзка с пола** чрез изкуствения интелект или с увеличаване на случаите на основано на пола насилие.

165 милиона по-малко жени, отколкото мъже притежават мобилен телефон в държавите с ниски и средни доходи. **48 %** от жените използват интернет в сравнение с **58 %** от мъжете.

Жените са недостатъчно представени в сферата на ИКТ: **4** пъти по-вероятно е мъжете да бъдат специалисти по ИКТ.

52 % от младите жени и момичетата са станали обект на насилие онлайн, включително съобщения със заплахи, сексуален тормоз и споделяне на интимни снимки без съгласие.

ЕС следва да продължи да предприема мерки за преодоляване на структурните пречки, залежали в основата на разделението между половете в областта на цифровите технологии, и да подкрепя приобщаващата и справедлива цифрова трансформация. Това включва насърчаване на съобразен с равенството между половете и основан на участието подход при разработването на политики, проекти и програми в подкрепа на цифровата трансформация на държавите партньори.

Действията на ЕС следва да допринесат за:

⁸² Данни в карето: GSMA, Connected Women The Mobile Gender Gap Report 2019 (Свързани жени: доклад от 2019 г. относно неравенството между половете във връзка с притежаването на мобилен телефон); ОИСР, Bridging the Digital Gender Divide, 2018 г. GSMA, Connected Women The Mobile Gender Gap Report 2019.

- насърчаване на политически и регулаторни реформи в държавите партньори, като се гарантира, че цифровата трансформация е съгласувана с ориентирания към човека подход на ЕС и води до ползи за всички, като същевременно се закрилят правата на човека в интернет и извън него и се гарантира безопасно и сигурно киберпространство, в което данните са защитени в съответствие със стандартите на ЕС (например Общия регламент относно защитата на данните);
- подобряване на достъпа на момичетата и жените до достъпна, безопасна и сигурна цифрова свързаност на достъпна цена, като се достигат селските и отдалечените райони;
- насърчаване на цифровата грамотност за момичетата в сферата на образованието и на цифровите умения за работни места и предприемачество, като същевременно се преодоляват свързаните с пола норми и стереотипи, които ограничават достъпа на жените и момичетата до технологиите;
- подпомагане на жените, занимаващи се с цифрови иновации и предприемачество в различни промишлени екосистеми, да изградят приобщаваща цифрова икономика, например чрез публично-частни партньорства като Международната финансова корпорация, така че да бъде премахнато неравенството между половете в областта на цифровите технологии в големите технологични дружества;
- подкрепа за осигуряването на публични и частни услуги чрез съобразени с равенството между половете цифрови канали, технологии и услуги (например електронно управление, цифрови финансови услуги), които ще подобрят приобщаването и участието на жените и момичетата в обществото.

4. Водеща роля на ЕС чрез даване на пример

Инициираният от GAP II „преход в институционалната култура“ доведе до значителен, но неравномерен напредък. С GAP III ЕС е твърдо решен да направи значима крачка напред, като укрепи собствения си капацитет за решаване на въпроси, свързани с равенството между половете и овластяването на жените, като **колективна отговорност на всички негови служители**. Тази трансформация изисква **съобразено с равенството между половете лидерство**⁸³ и **достатъчен институционален капацитет**.

Ръководните органи на ЕС, включително ръководителите на делегациите на ЕС, трябва да насърчават равенството между половете и овластяването на жените като неразделна част от своя мандат и от оценката на изпълнението, като трябва да продължат да укрепват институционална „култура на равенство между половете“.

Институционалният капацитет и ангажираността трябва да бъдат подобрени във всички външни генерални дирекции на Комисията, Европейската служба за външна

⁸³ Съобразен с равенството между половете: целящ да се повиши отчетността и да се ускори изпълнението на ангажиментите за постигане на равенство между половете при следване на основан на правата подход на международно, национално и общностно равнище. Съобразяващият се с равенството между половете лидер: i) води чрез пример както на работното място, така и когато насочва изпълнението на поставената задача; ii) интегрира принципа на равенство между половете; iii) мотивира своите служители и създава условия да изпълняват поетите ангажименти за равенство между половете; iv) консултира и привлича по стратегически начин консултантите по свързани с пола аспекти, звена за контакт по свързани с пола аспекти и други експерти по равенството между половете и v) държи служителите и мисиите отговорни за изпълнение на ангажиментите, свързани с равенството между половете.

дейност, делегациите на ЕС и мисиите и операциите по линия на ОПСО. Трябва да се осигурят експерти по полови въпроси, които да бъдат в позиция да докладват на най-висшите органи, вземащи решения. Съгласно GАР II **служителите/звената за контакт по свързани с пола аспекти**⁸⁴ бяха от решаващо значение за стартиране на „прехода в институционалната култура“, като това доведе до постигане на реален напредък. **Техният капацитет и роля ще бъдат укрепени, включително чрез предлагане на възможности и инструменти за придобиване на знания, а мрежата им ще бъде разширена.** Освен това се насърчава назначаването на висши консултанти по свързани с пола аспекти, които да подпомагат ръководството и персонала, като гарантират, че се отдава приоритет на равенството между половете, и като насърчават ключови инициативи⁸⁵.

Всички съответни служби ще **докладват ежегодно** относно повишаването на осведомеността във връзка с равенството между половете в годишните доклади за дейността и като част от съответните им работни планове за равенство между половете.

ЕС също така е поел ангажимент за постигане на съществен напредък по **равенството между половете на ръководни позиции** в съответствие със Стратегията на ЕС за равенство между половете. Както беше обявено в политическите насоки на председателя фон дер Лайен, до края на мандата на Комисията балансът между половете за ръководители ще бъде 50/50.

ЕСВД също полага активно усилия за подобряване на баланса между половете на ръководно ниво. Ключов приоритет е насърчаването на държавите членки да номинират жени кандидатки за всички длъжности в ЕСВД, включително за висши ръководни позиции и като ръководители на мисиите и операциите в областта на ОВППС. Освен това бяха осъществени поредица от действия в рамките на институциите за подобряване на баланса между половете на всички нива.

Ръководството ще преминава през **задължително обучение по равенството между половете и по изпълнението на GАР III.** Утвърждаването на равенството между половете следва да бъде включено в списъка с основни компетенции и отговорности на всички лидерски и ръководни позиции.

От ключово значение е да бъдат подобрени **знанията и експертният опит по свързани с пола аспекти** във всички сектори и на всички нива, по-специално за делегациите на ЕС и посолствата на държавите членки на ниво държави. Това ще включва:

- a) всеобхватна програма за обучение, която се основава на анализ на нуждите от обучение, както и други мерки за изграждане на капацитет;

⁸⁴ Служителят за контакт по свързани с пола аспекти следва да разполага с технически капацитет и добри познания по свързаните с пола въпроси, да е отговорен за консултирането и координирането на действия, с които се изпълнява планът за действие на ЕС относно равенството между половете в дейностите на делегацията/звеното/дирекцията на ЕС, като подпомага процеса по интегриране на принципа на равенство между половете, който представлява споделена отговорност.

⁸⁵ Тази функция може да се изпълнява от координатора по равенството между половете във всяка външна ГД или от специално определени висши ръководители в делегациите на ЕС и мисиите в областта на ОВППС.

- б) ресурси за научни изследвания, анализ и експертен опит, включително техническа помощ по програми за интегриране на принципа на равенство между половете и за изпълнение на GAP III;
- в) обединяване на ресурсите и споделяне на знанията с държавите — членки на ЕС, и с международните организации.

5. Докладване и съобщаване на резултатите

Службите на Комисията, в сътрудничество с ЕСВД, ще осъществяват ежегоден мониторинг на напредъка по изпълнението на GAP III, като проследяват „институционалните и стратегически цели и показатели на ЕС“, представени в част I от работния документ на службите на Комисията относно „Цели и показатели за определяне на рамка за изпълнението на GAP III“.

Освен това годишният доклад относно прилагането на инструментите на Европейския съюз за финансиране на външни дейности ще включва всеобхватен отчет за действията и резултатите в областта на равенството между половете.

В средата на периода и след приключване на изпълнението на GAP III ще бъде публикуван доклад, в който се разглеждат количествените и качествените резултати на ЕС, включително относно жените, мира и сигурността. В него ще бъде оценено въздействието на действията на ЕС в съответствие с рамката на ЕС за резултатите, подбрани ЦУР и други показатели, както и други ангажменти за докладване. Той ще включва добри практики, истории за промяна и резултатите от предварителни оценки. За напредъка ще се докладва по тематични области на национално, регионално и международно равнище.

За тази цел част II от работния документ на службите на Комисията относно „Цели и показатели за определяне на рамка за изпълнението на GAP III“ съдържа списък с „ключови тематични показатели за резултати“, които трябва да бъдат интегрирани при проектирането на плана за изпълнение на всяка държава, както и при проектирането на нови действия. Тематичните показатели ще бъдат интегрирани в корпоративната система за мониторинг с достъпни насоки за подкрепа. Държавите членки се насърчават да използват тези показатели за разработване на агрегирани доклади относно резултатите. Показателите в Плана за действие на ЕС относно жените, мира и сигурността са включени в части I и II от работния документ на службите на Комисията.

Подновените усилия за стратегическа комуникация ще стимулират информиран диалог със заинтересованите страни. На равнището на държавите делегациите на ЕС, в сътрудничество с държавите членки и мисиите и операциите в областта на ОВППС, се насърчават да организират обмен относно равенството между половете и изпълнението на GAP III, така че да се обсъди напредъкът и да се катализира подкрепата на националните заинтересовани страни, включително на гражданското общество. В Брюксел, в допълнение към обсъжданията на междуведомствено равнище с Европейския парламент и Съвета, Комисията и върховният представител ежегодно ще обсъждат напредъка с организации на гражданското общество.

Комисията ще стартира оценка след приключване на изпълнението на GAP III не по-късно от 2024 г.

Комисията приканва Европейския парламент и Съвета да подкрепят GАР III и да работят заедно с Комисията и върховния представител за изпълнение на настоящото съвместно съобщение.